

ALEX. FOSS: I Krigsaarene 1914—1919. 278 S. H. Aschehoug & Co., Kjøbenhavn 1920.

Det gør naturligvis et Skaar i den Tilfredshed, hvormed man modtager denne Bog, at Ingeniør Foss, som en af Aarsagerne til, at han har fundet Lejlighed til at udsende den, i Bogens Forord nævner det ufrivillige Otium, Sygdom har foranlediget. Ellers vilde man ikke have betænkt sig paa at betragte det som meget glædeligt, at disse vægtige Bidrag til vort Lands økonomiske Historie i Krigsaarene er blevne hentede frem fra spredte Kilder og samlede paa eet Sted. Man faar gennem disse Taler fra Industriraadets Aarsmøder, fra Skandinaviske interparlamentariske Møder og andre Steder en Række Billeder af Danmarks økonomiske Vilkaar Krigsaarene igennem, og om det Arbejde, der blev gjort for at holde vort Erhvervsliv i Gang og for at overvinde de Vanskeligheder, der truede det. Fremstillingen er i følge de givne Anledninger naturligvis i de fleste Tilfælde præget af industrielle Synspunkter, men det øvrige arbejdende Samfund lades dog aldrig af Syne, og en enkelt Gang gaar Forf. lukt ind i Løvens Gab og holder Foredraget: „Landbruget og Industrien“ paa De samv. Landboforeninger i Sjællands Stifts Delegeretmøde i 1918.

Der er over disse økonomiske Taler en vis Tunghed, ikke blot fordi de saglig set vejer saa stærkt til, men aabenbart ogsaa fordi deres Forf. vil virke og virker som sværtbevæbnet — det Indtryk man ogsaa havde, naar man hørte en af disse Taler holdt: en Mand, der ved meget, som føler at have et Ansvar for den Million Menneskers Skæbne, der er knyttet til den danske Industri, og som vil have sin Viden respekteret og er sig sit Ansvar bevidst.

Men Forfatteren virker ogsaa tungt, fordi saadant er hans Naturel. Det fremgaar saa klart af de ikke-økonomiske Taler, Samlingen indeholder. Saaledes bliver Forf. i Talerne om Ole Rømer og i de to Rustaler i sin Trang til at forherlige „Virkelighedens Verden“ ligefrem bidsk mod alt

ALEX. FOSS: I Krigsaarene 1914—1919. 278 S. H. Aschehoug & Co., Kjøbenhavn 1920.

Det gør naturligvis et Skaar i den Tilfredshed, hvormed man modtager denne Bog, at Ingeniør Foss, som en af Aarsagerne til, at han har fundet Lejlighed til at udsende den, i Bogens Forord nævner det ufrivillige Otium, Sygdom har foranlediget. Ellers vilde man ikke have betænkt sig paa at betragte det som meget glædeligt, at disse vægtige Bidrag til vort Lands økonomiske Historie i Krigsaarene er blevne hentede frem fra spredte Kilder og samlede paa eet Sted. Man faar gennem disse Taler fra Industriraadets Aarsmøder, fra Skandinaviske interparlamentariske Møder og andre Steder en Række Billeder af Danmarks økonomiske Vilkaar Krigsaarene igennem, og om det Arbejde, der blev gjort for at holde vort Erhvervsliv i Gang og for at overvinde de Vanskeligheder, der truede det. Fremstillingen er i følge de givne Anledninger naturligvis i de fleste Tilfælde præget af industrielle Synspunkter, men det øvrige arbejdende Samfund lades dog aldrig af Syne, og en enkelt Gang gaar Forf. lukt ind i Løvens Gab og holder Foredraget: „Landbruget og Industrien“ paa De samv. Landboforeninger i Sjællands Stifts Delegeretmøde i 1918.

Der er over disse økonomiske Taler en vis Tunghed, ikke blot fordi de saglig set vejer saa stærkt til, men aabenbart ogsaa fordi deres Forf. vil virke og virker som sværtbevæbnet — det Indtryk man ogsaa havde, naar man hørte en af disse Taler holdt: en Mand, der ved meget, som føler at have et Ansvar for den Million Menneskers Skæbne, der er knyttet til den danske Industri, og som vil have sin Viden respekteret og er sig sit Ansvar bevidst.

Men Forfatteren virker ogsaa tungt, fordi saadant er hans Naturel. Det fremgaar saa klart af de ikke-økonomiske Taler, Samlingen indeholder. Saaledes bliver Forf. i Talerne om Ole Rømer og i de to Rustaler i sin Trang til at forherlige „Virkelighedens Verden“ ligefrem bidsk mod alt

hvad Aandens, — det vil her sige Bogens og Videnskabens og Fantasiens er, og utvivlsoomt derigennem uretfærdig overfor Betydningen af disse menneskelige Ytringsformer, ogsaa for „Virkelighedens Verden“. Thi selv om den gamle Historie om Newton og Æblet ikke er rigtig, kunde den godt være det, og jeg vilde tro, at der f. Eks. har hørt megen Fantasi til at naa til noget saa virkeligt som den moderne Elektronteori.

Men dette ligger naturligvis langt uden for en Anmeldelse i et nationaløkonomisk Tidsskrift, og kan heller ikke gælde for Indvendinger mod Samlingens økonomiske Afsnit. Dem læser man med udelt Beundring for den Viden, de indeholder, og for det store praktiske Arbejde, der ligger bag dem.

E. C.

ERIK LINDAHL: *Die Gerechtigkeit der Besteuerung, eine Analyse der Steuerprincippen auf Grundlage der Grenznutzentheorie.* Gleerupska Universitetsbokhandeln, Lund 1919.

Med denne Bog aabenbarer Dr. Lindahl sig som en fuld færdig Økonom. Han begynder med at undersøge, hvad Retfærdighed er, og gør straks opmærksom paa, at der foreligger en Interessekonflikt mellem Statens Borgere, og at man ved Bedømmelsen af en Skattesats vil stille sig forskellig, ikke blot efter, hvem der kommer til at betale og hvor meget, men ogsaa efter til hvilke Forholdsregler Skatten skal anvendes. Principielt forlanger han altsaa, at Bevillingen af Statsforholdsreglen og den almindelige Skat maa knyttes sammen. Ofret ved det sidste og Fordelene ved det første maa afvejes baade for det enkelte Individ og for ham i Forhold til de andre Skatteydere. En individuel Værdikorrespondens af Fordele og Oire opstaar altsaa paa den ene Side paa Grundlag af Individets egen Bedømmelse og paa den anden Side af, hvad de andre Borgere anser for retfærdigt. I det ene Fald foreligger en Selv-